

At arbejde med kvalitetsudvikling på ungdomsuddannelsesområdet er en kompleks affære, med mange interessenter. Alle involverede skal orientere sig på kryds og tværs, og kompleksiteten øges af, at alle interessenter er i udvikling og bevægelse samtidig. De evalueringsredskaber, vi anvender i netværket, kan dog heldigvis hjælpe os med at skabe mening på forskellige niveauer i det samlede billede.

Dette nyhedsbrev fokuserer på, hvordan vi som netværk forsøger at navigere i denne kompleksitet. Den første og største del af nyhedsbrevet indeholder orientering om en række helt aktuelle elementer, vi har taget stilling til i forbindelse med den kommende

elevtrivselsundersøgelse på gymnasieområdet. Derefter kigger vi lidt tilbage på de gennemførte aktiviteter i netværket siden sidste nyhedsbrev. Afslutningsvist ser vi nærmere på netværkets indsatsområder relateret til Persondataforordningen, der jo træder i kraft den 25. maj 2018.

Aktuelt omkring den kommende elevtrivselsundersøgelse på gymnasieområdet

Den nye gymnasiereform stiller som bekendt en række nye krav til gymnasieskolernes kvalitetsarbejde. Der skal blandt andet gennemføres årlige elevtrivselsundersøgelser med en særlig centralt udviklet spørgeramme som et obligatorisk led i institutionernes selvevaluering.

Undervisningsministeriet har netop udsendt retningslinjerne for dette arbejde på baggrund af arbejdet fra den nedsatte Ekspertgruppe bestående af Professor Simon Calmar (Aarhus Universitet), Områdechef Camilla Hutter (EVA), Forskningschef Mette Deding (VIVE - tidligere SFI) og Næstformand Jakob Thulesen Dahl (Danske Gymnasier).

I Uddannelsesbenchmarks forretningsudvalg har vi vurderet den udarbejdede spørgeramme, som til en vis grad bærer præg af, at praktikerne på skolerne og i netværket ikke har haft indflydelse på udformningen.

Det er vurderingen herfra, at spørgerammens fokus på læringsmiljøet og det sociale miljø er godt. Til gengæld er der i et mere pragmatisk skoleperspektiv for mange spørgsmål om den faglige og sociale trivsel på et mere personligt niveau, som skolerne har begrænset mulighed for at bruge i praksis. Vi mener altså, det er vigtigt at få vurderet elevernes vurdering af deres faglige og sociale trivsel, men man kunne uden de store problemer have halveret antallet af spørgsmål i de to kategorier, og erstattet dem med spørgsmål, der giver værdifuld viden og direkte mulighed for at prioritere indsatsområder ude på skolerne.

Under alle omstændigheder vil Uddannelsesbenchmark anbefale skolerne i netværket at tilføje tillægsmoduler, der kan give værdifuld viden (knyttet til elevernes trivsel) ude på skolerne på følgende områder (de 4 tillægsmoduler kan fra i dag tilføjes uden beregning hos Aspekt R&D):

- Tillægsmodul knyttet til elevernes valg af uddannelsesinstitution
- Tillægsmodul knyttet til de retningsgivende mål i den nye gymnasiereform
- Tillægsmodul knyttet til digitaliseringsstrategierne
- Tillægsmodul knyttet til de lovpligtige elementer i en undervisningsmiljøvurdering

Tillægsmodul knyttet til elevernes valg af uddannelsesinstitution

Når skolerne forsøger at udvikle kvaliteten af det faglige og sociale miljø tager arbejdet udgangspunkt i eleverne og deres forventninger til deres valgte ungdomsuddannelse og det særlige miljø på den enkelte uddannelsesinstitution.

Det er derfor væsentligt for skolerne at vide mere om elevernes bevæggrunde for den valgte uddannelse og uddannelsesinstitution, samt hvordan eleverne har fundet relevant information. Uddannelsesbenchmarks forretningsudvalg anbefaler derfor skolerne at fortsætte bruge af det særlige spørgsmål, vi havde med i den gamle spørgeramme i den forbindelse, og vi har på grund af vigtigheden af dette område suppleret med to yderligere, så vi har tre spørgsmål:

1. Spørgsmål om elevernes bevæggrunde for at vælge den pågældende uddannelsesinstitution
2. Spørgsmål om, hvilke informationskanaler, eleverne har anvendt i forbindelse med deres valg af ungdomsuddannelse
3. Spørgsmål om, hvad eleverne primært forbinder med den valgte uddannelsesinstitution

Spørgsmålene (inkl. svarkategorier) til de tre spørgsmål vil konkret se sådan ud:

1. *Prioritér de 3 ting, der har været vigtigst for dit valg af skolen... (skriv 1 ud for den vigtigste ting, 2 ud for den næst vigtigste osv.)*
  - Der er gode muligheder for videreuddannelse
  - Uddannelsen passer til, hvad jeg vil i fremtiden
  - Der er gode muligheder for senere beskæftigelse
  - Der er tradition i min familie for at gå på gymnasium
  - Skolens udbud af linjer/studieretninger
  - Skolen havde den bedste beliggenhed i forhold til mit hjem
  - Skolen har ry for at have et højt fagligt niveau
  - Skolen har ry for at have et godt socialt miljø
  - Godt åbent-hus-arrangement og informationsmateriale
  - Mine kammerater skulle også begynde/gik på skolen
  - Mine forældre anbefalede mig skolen
  - Skolens hjemmeside
  - Ungdomsuddannelsesvejlederen anbefalede mig skolen
  - Introduktionskurser
  - Brobygningskurser

2. *Vælg de 3 informationskilder, som har været vigtigst for dit skolevalg... (skriv 1 ud for den vigtigste kilde, 2 ud for den næst vigtigste osv.)*

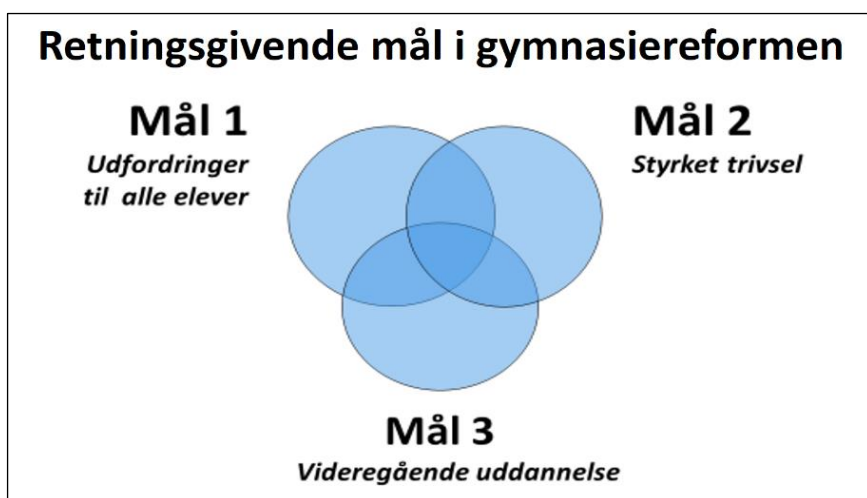
- Skolens hjemmeside
- Andre hjemmesider (fx *Uddannelsesguiden.dk* og *ug.dk*)
- Samtale med studievejleder
- Samtale med én eller flere lærere
- Samtale med min ungdomsuddannelsesvejleder
- Jeg deltog i åbent-hus-arrangement på skolen
- Jeg talte med mine forældre
- Jeg talte med min kæreste/venner
- YouTube
- Facebook
- Instagram
- Twitter
- Snapchat
- Aviser, noter venligst hvilke...
- Reklamer på skolen/busser
- Andre steder
- Ved ikke
- Har ikke søgt nogen information

3. *Vælg de 3 udsagn, som passer bedst til skolen... (skriv 1 ud for den ting du mest forbinder med skolen, 2 ud for den ting du næst mest forbinder med skolen osv.)*

- Højt fagligt niveau
- Godt socialt sammenhold
- Gode muligheder for videreuddannelse
- Spændende linjer/studieretninger
- God beliggenhed
- Godt ry blandt unge
- Godt ry blandt voksne (forældre, vejledere, lærere mv.)
- Moderne
- Internationalt orienteret
- Gode undervisere
- Motiverede elever
- Gode fysiske rammer
- Andet

Tillægsmodul knyttet til de retningsgivende mål i den nye gymnasiereform

Set i et mere overordnet perspektiv omkring skolernes *selvevaluering* i forhold til de tre retningsgivende mål i gymnasiereformen, vil vi fra Uddannelsesbenckmarks side anbefale

medlemsskolerne at tilføje elementer til spørgerammen. Det drejer sig nærmere bestemt om spørgsmål, der relaterer sig til de to andre retningsgivende mål i reformen: (1) at gymnasieskolerne udfordrer alle elever, så de bliver så dygtige de kan, og (2) at en større andel af eleverne påbegynder en videregående uddannelse. Ved at krydse data/indikatorer, omkring alle

de tre overordnede retningsgivende mål i reformen, vil vi få mulighed for at indhente viden af stor værdi på en forholdsvis nem måde (det kan som bekendt ikke lade sig gøre at krydse data på tværs af indikatorerne i Datavarehuset på nuværende tidspunkt). Vi ønsker altså at få data om fællesmængden i midten af figuren til højre.

Her er de tre spørgsmål/udsagn, Uddannelsesbenchmark anbefaler skolerne at anvende som tillæg til den obligatoriske del af ETU-spørgerammen, der er udmeldt af ministeriet:

- **Mål 1: Udfordringer til alle elever:**
  - Hvordan vurderer du undervisningen? (10-trinsskala – samme skala som i 2016)
  - Jeg lærer noget nyt hver dag på min uddannelse (Enighedsskala – samme svarkategorier som i 2016: "helt enig", "delvist enig", "delvist uenig", "helt uenig")
- **Mål 3: Videregående uddannelse:**
  - Undervisningen forbereder mig på at læse videre (Enighedsskala – samme svarkategorier som i 2016: "helt enig", "delvist enig", "delvist uenig", "helt uenig")

Tillægsmodul knyttet til relevante fokuspunkter i digitaliseringsstrategierne

At de nye reformer på henholdsvis EUD- og gymnasieområdet skal ruste eleverne til fremtidens digitale samfund, hvor teknologisk udvikling er et grundvilkår. For at udnytte de muligheder for mere kvalitet i undervisningen og bedre læringsresultater, der generelt ligger i øget anvendelse af it i undervisningen, skal der udarbejdes en strategi for digitalisering i undervisningen. Forskning både nationalt og internationalt peger på en række positive effekter af it i undervisningen.

Danske Erhvervsskoler og Gymnasier tog i september måned kontakt til Uddannelsesbenchmark og ESB-netværket med henblik på at få udviklet et tillægsmodul om skolernes brug af it. Som en naturlig forlængelse af forårets temadag om digital dannelse, vurderede vi, at det vil være relevant at udvikle dette modul, og vi takkede derfor ja til at være med.

Uddannelsesbenchmark, ESB-netværket og Danske Erhvervsskoler har i den sammenhæng gennemført udviklingsmøder i Odense den 23. oktober og 29. november. Ida Konggaard (Silkeborg Business College) og undertegnede repræsenterede i den sammenhæng Uddannelsesbenchmark.

Det udviklede tillægsmodul omkring skolernes anvendelse af it indeholder følgende spørgsmål om digitale værktøjer, der bruges i undervisningen. Digitale værktøjer kan fx være skolens læringsplatform, computere, smartphones, tablets, software, apps, internet:

- Underviserne er gode til at afgøre, hvornår jeg som elev skal bruge digitale værktøjer – og hvornår jeg ikke skal.
- Når jeg bruger digitale værktøjer i undervisningen forbedrer det mig fagligt.
- Når jeg bruger digitale værktøjer i undervisningen giver det mig mulighed for at arbejde på mit eget niveau.
- På skolen lærer jeg at forholde mig kildekritisk til medier og information fundet gennem digitale medier.
- På skolen lærer jeg at tænke over, hvad der er etisk rigtigt og forkert, når jeg bruger digitale medier (fx respektfuld sprogbrug og deling af data)
- På skolen lærer jeg at producere digitale produkter som en del af undervisningen (fx video, PowerPoint-præsentationer, portfolio, blogs).
- På skolen lærer jeg at overveje sikkerhed og lovlighed, når data gemmes og deles i forbindelse med opgaver og prøver.
- Jeg kan få hjælp til it-problemer, når der er behov for det.

(Svarkategorier som i store dele af den nye obligatoriske spørgeramme: "helt enig", "delvist enig", "hverken enig eller uenig", "delvist uenig", "helt uenig", "ved ikke")

Tillægsmodul knyttet til de lovpligtige elementer i en undervisningsmiljøvurdering

Mindst hvert tredje år skal alle uddannelsesinstitutioner lave og offentliggøre en undervisningsmiljøvurdering, der ser på både det fysiske, psykiske og æstetiske undervisningsmiljø. Undervisningsmiljøvurderingen skal beskrive skolens undervisningsmiljø og eventuelle udfordringer. Hvis der er problemer med undervisningsmiljøet, skal skolen lave en handlingsplan for, hvordan de løses.

Den nye spørgeramme på gymnasieområdet indeholder ikke spørgsmål, der relaterer sig direkte til det fysiske og æstetiske undervisningsmiljø. Eftersom det for nogle skolers vedkommende i år er tre år siden man sidst gennemførte en undervisningsmiljøvurdering, vil det efter vores vurdering være hensigtsmæssigt at tilføje det tidligere anvendte modul med det fysiske og æstetiske undervisningsmiljø:

Tillægsmodul om skolens fysiske miljø

Hvordan vurderer du samlet set følgende forhold?

	Burde ændres	Mindre problemer	I orden
Pladsforhold (er der god nok plads i klasselokalerne, passer det til antallet af elever)	☐	☐	☐
Stole og borde (er der nok i klasselokalerne, sidder man godt)	☐	☐	☐
Udstyr (tavle, projektor, m.m. er de til rådighed, virker de)	☐	☐	☐
Lysforhold (dagslys, kunstig belysning, bliver du blændet af solen)	☐	☐	☐
Indeklima generelt (udluftning, luftgener, trækgener)	☐	☐	☐
Støj (i lokalerne, på skolen generelt, udefra)	☐	☐	☐
Skolens netværk	☐	☐	☐
Skolens printere	☐	☐	☐
Laboratorier, fx fysik- og kemilokaler (indretning, sikkerhed m.m.)	☐	☐	☐
Områder til gruppearbejde (er der gode steder, er der tilstrækkeligt)	☐	☐	☐
Bibliotek/studiecenter [SPECIFICERES LOKALT] (lokaler, arbejdspladsindretning m.m.)	☐	☐	☐
Oprydning (tasker, ledninger, madaffald m.m.)	☐	☐	☐
Rengøring (i klasselokalerne, gangene, toiletterne m.m.)	☐	☐	☐

Hvis du i spørgsmålet om lokaleforhold har anvendt svarkategorien "Burde ændres", bedes du her beskrive nærmere, hvilke områder du synes, der bør ændres.

VIGTIGT: Husk at angive, hvilke lokaler du skriver om!

Tillægsmodul om skolens æstetiske miljø

Hvor uenig eller enig er du i følgende udsagn?

	Helt uenig	Delvis uenig	Delvis enig	Helt enig
Undervisningslokalerne er indrettet så de virker inspirerende	☐	☐	☐	☐
Fællesarealerne er spændende at opholde sig i	☐	☐	☐	☐
Der er mange hyggekrege på skolen	☐	☐	☐	☐
Skolen er flot udsmykket	☐	☐	☐	☐
Elever har indflydelse på skolens indretning og udseende	☐	☐	☐	☐

De overordnede aktiviteter i netværket siden sidste nyhedsbrev

Aktiviteterne i Uddannelsesbenchmark har siden sidste nyhedsbrev især bestået af en fælles temadag med ESB-netværket om Undervisningsministeriets Datavarehus, udvikling af nye evalueringsværktøjer, repræsentantskabsmøde og strategiseminar, præsentation af Uddannelsesbenchmark på FastholdelsesTaskforces afslutningskonference på EUD-området, en temadag om digital dannelse, samt et møde om den kommende elevtrivselsundersøgelse.

Temadag om Undervisningsministeriets Datavarehus

Samtidig med de stigende kvalitetskrav til skolerne på ungdomsuddannelsesområdet, kommer der også mere fokus på dokumentationen af kvalitetsarbejdet. En række undersøgelsesresultater og indikatorer knyttet til de klare mål i reformerne findes nu i Undervisningsministeriets Datavarehus.

Men hvordan er Datavarehuset 'indrettet'? Hvor finder skolerne den viden/de data der er forudsætningen for kvalitetsarbejdets omsætning til praksis i skoledagligdagen – på EUD såvel som på gymnasieområdet? Disse spørgsmål (m.fl.) forsøgte vi at få besvaret en temadagen, der blev afholdt kort efter sidste nyhedsbrev.

Camilla Denager Staniok, Helene Marie Fisker og Laura Girotti fra Styrelsen for IT og Læring (STIL) viste os rundt i Datavarehuset.

Deltagerne fik en god introduktion til relevante indikatorer og muligheder for visning af disse i datavarehuset og i dashboards. På erhvervsuddannelsesområdet fokuseres især på indikatoren for elevtrivsel og socioøkonomiske referencer. På gymnasieområdet fokuseres især på eksamensresultater og socioøkonomiske referencer:

- EUD: <https://www.uddannelsesstatistik.dk/erhvervsuddannelser>
- Gymnasiale uddannelser: <https://www.uddannelsesstatistik.dk/gymnasiale%20uddannelser>

Udvikling af nye evalueringsværktøjer

Undervisningsministeriets igangsættelse af det nye nationale ETU-koncept på det gymnasiale område stiller nye krav til netværket, som forretningsudvalget har drøftet med Tue Freltoft fra Aspekt. Vi nedsatte i den forbindelse i foråret et udvalg, der har arbejdet med udvikling af nye idéer til dataindsamling, analyse og præsentationer heraf.

Udvalget, der har bestået af Jacob Lund (Campus Vejle), Ida Konggaard (Silkeborg Business College), Torben Friis Lassen (Campus Bornholm), Tue Freltoft (Aspekt) og undertegnede har udviklet en række forslag, der blandt andet har udmøntet sig i Aspekts nye produktportefølje til elevtrivselsundersøgelser.

Udvalget har i den forbindelse fokuseret på forventninger til Aspekts udvikling af *Real-Time-Web-Rapporter* inkl. rapportering på klasse- og afdelingsniveau, 1-sides managementrapport,

datapræsentation i *ResponseInsight* – inkl. *Dashboard* og interaktivt analyseværktøj. Det skal heri være muligt at sammenligne friske lokale elevtrivselsdata med data importeret fra Datavarehuset omkring kvaliteten på alle skoler

Repræsentantskabsmøde og strategiseminar

Vi håber, at disse nye initiativer omkring dataindsamling og -behandling vil skabe værdi for medlemsskolerne i netværket. Evalueringer med værdi var også overskriften til netværkets repræsentantskabsmøde den 6. april og på strategiseminaret i starten af juni måned.

For 10-15 år siden var evaluering på gymnasieområdet forbeholdt store og betydningsfulde projekter. I dag er evaluering en integreret del af praksis, og vi dokumenterer aktiviteter, måler resultater og finder virksomme mekanismer som aldrig før. Men skaber evalueringen den værdi, vi håber på? Er evaluering det hele værd?

Som konsekvens af den øgede anvendelse har evalueringen som disciplin udviklet sig meget, og vi er engagerede i diskussioner om evalueringsfeltets formål, metoder, teori, redskaber og anvendelse. Der er konsensus om, at evaluering er nødvendigt, men også om, at vi ikke skal evaluere for evalueringens skyld. Evaluering skal tjene et formål og skabe værdi. Men hvad er værdi? Hvordan skaber evalueringer værdi? For hvem er det værdifuldt? Hvordan sikrer vi, at evaluering skaber den værdi, vi ønsker? Det drøftede deltagerne på repræsentantskabsmødet og på sommerseminaret.

Der har været et par udskiftninger i forretningsudvalget. Finn Arvid Olsson (Business College Køge) og Kurt Rønne (Campus Bornholm) har udskiftet Maj Britt Rosenmeyer Olsen (Svendborg Erhvervsskole), Peter Schroeder (EUC Nordvestsjælland) og Torben Friis Lassen (Campus Bornholm).

Strategiseminaret udmøntede sig i nogle konkrete indsatsområder til arbejdet i netværket i skoleåret 2017-18. Vi besluttede blandt andet, at være opmærksom på at sætte fokus på de tillægsspørgsmål til den obligatoriske del af den nye ETU, jeg var inde på i starten af dette nyhedsbrev. Vi er i dialog med læringskonsulenterne omkring det SIP-kursus om kvalitetsarbejdet på gymnasieområdet, der kommer i foråret 2018. Desuden vil vi også gerne lave en vejledning med gode går til bestyrelserne omkring de nye retningslinjer for kvalitetsarbejdet på det gymnasiale område.

Præsentation af netværket på FastholdelsesTaskforces afslutningskonference

Vi har som bekendt følgende mission i Uddannelsesbenchmark:

- At gøre evaluering endnu mere meningsfuld på skolerne i netværket
- At bidrage til at gøre pædagogisk forskning, forsøgs- og udviklingsarbejde og lignende mere evidensbaseret
- At øge netværkets politiske gennemslagskraft på ungdomsuddannelsesområdet i Danmark

Det gav derfor god mening at tage imod den invitation, vi fik fra Undervisningsministeriet til at holde et oplæg om involverende kvalitetsudvikling på en afslutningskonference den 24. maj for et af ministeriets helt store initiativer på EUD-området. Der var fokus på at formidle viden og evidens og koble det til pædagogiske værktøjer til et arrangement med undervisningsminister Merete Riisager og mange andre væsentlige interessenter på ungdomsuddannelses-

området. Begivenheden blev blandt andet dokumenteret gennem denne lille video:

<https://www.youtube.com/watch?v=bYj9FA4TmXo>

Temadag om digital dannelse

Halvanden måned tidligere afholdt Uddannelsesbenchmark den 6. april på Rosborg Gymnasium & HF en temadag om sammenhængen mellem evaluering, digital dannelse og digitale kompetencer. Danske ungdomsuddannelser står over for et paradigmeskift i udviklingen af læringsaktiviteter, som matcher *21st Century Learning Skills* og de generelle vilkår for skolerne. Lærerne skal bruge tiden mere effektivt med eleverne. Vi skal blive stærkere til at give feedback, vi skal være bedre til at *flippe* klasseværelset, og vi skal have begreb om, hvad vi forstår ved udvikling af digital dannelse og digitale kompetencer.

De nyeste evalueringsredskaber kan hjælpe os i den rigtige retning. Det var en inspirerende dag sammen med blandt andre Jacob Brøndum Pedersen (Center for Digital Dannelse), adjunkt Søren Vrist Christensen (Rosborg Gymnasium) og Rektor Thomas Jørgensen (Borupgård Gymnasium).

Møde om elevtrivsel på gymnasieområdet

Samme dag som offentliggørelsen af den kommende obligatoriske trivselsmåling på gymnasieområdet gennemførte vi et eftermiddagsmøde på Campus Vejle. Camilla Hutters, der er chef for ungdomsuddannelsesområdet i EVA, og som desuden har været medlem af den ekspertgruppe, der har arbejdet med spørgerammen til den nationale ETU, gav i den forbindelse sit bud på, hvad vi ved om trivsel i gymnasiet.

Fokus på Persondataforordningen

I den kommende tid vil vi sætte fokus på Persondataforordningen, der træder i kraft den 18. maj 2018, og som stiller en række krav til skolernes håndtering af data, herunder fx data fra de undervisningsevalueringer mange af skolerne i netværket gennemfører sammen med Aspekt R&D.

Uddannelsesbenchmark og Aspekt R&D samarbejder derfor om udvikling og sikring af Databehandleraftaler og instrukser til brugerne af de forskellige undersøgelser om blandt andet håndtering af henholdsvis *tavshedspligt* og *oplysningspligt*.

I første omgang har jeg til dette nyhedsbrev vedhæftet udkast til Databehandleraftaler i forbindelse med henholdsvis elevtrivselsundersøgelser og undervisningsevalueringer. Send gerne kommentarer omkring disse til min mailboks jch@brock.dk

Vi ser frem mod de kommende aktiviteter i netværket.

Det var de vigtigste nyheder herfra i denne omgang.

Mange hilsner

Jan Christensen
Formand for Uddannelsesbenchmark